

[ftm.nl](https://www.ftm.nl)

Omkopen voor tonnen, schikken voor 3000 piek FTM

Dennis Mijnheer

12-17 minuten

Omkopingspraktijken door Volkswagen-importeur Pon lopen als een rode draad door het corruptieschandaal bij politie en Defensie. Uit een document in handen van Follow the Money blijkt dat de medewerkers van het familieconcern een strafzaak wisten te ontlopen met een boete van 3000 euro en werkstraffen die vergelijkbaar zijn met de diefstal van een bromfiets.

3000 euro. Dat is het geldbedrag dat Pons voormalige verkoopdirecteur Berend Veenendaal moet betalen om strafvervolgning te ontlopen in het grote corruptieschandaal, waarbij autobedrijven meerdere inkoopmedewerkers van politie en Defensie omkochten in ruil voor een voorkeurspositie bij orders. Zijn ondergeschikte Ray Uiterwaal, voormalig directeur Fleetsales, hoeft zich in ruil voor een werkstraf van zestig uur niet publiekelijk te verantwoorden voor de strafrechter. Dit blijkt uit een namenlijst uit het strafdossier, in handen van Follow the Money, dat inzage geeft in het lot van alle verdachten.

Veenendaal en Uiterwaal zijn twee van de in totaal acht verdachten bij Pon die zich volgens justitie schuldig hebben gemaakt aan het omkopen van ambtenaren van politie en Defensie. De acht medewerkers waren betrokken bij het 'opzettelijk verstrekken van giften aan ambtenaren vanwege hun

functie en positie' in de vorm van het goedkoop leasen en huren van auto's, korting op onderhoud, gratis winterbanden en buitenlandse reizen. De steekpenningen zouden over een periode van tien jaar meer dan 100 duizend euro bedragen. Het delict 'ambtelijke omkoping' is ernstig; VVD-gedeputeerde van de provincie Noord-Holland Ton Hooijmaijers kreeg er twee jaar geleden 2,5 jaar cel voor. Ondanks dat de rechter tijdens [de zitting](#) nog zei dat 'omkoping een wederkerig delict is en van beide kanten strafbaar', kwamen de omkopers, veelal vastgoedbedrijven, er met [taakstraffen](#) die liggen op het [niveau](#) van diefstal van een brommer of auto. De geldboete van Veenendaal komt in de buurt van een boete voor gevaarlijk rijgedrag.

Pon-verkoper

"Weet jij of er nog iets te gebeuren staat waarmee we Jacques [de hoofdverdachte bij Defensie] kunnen plezieren?"

Masseren voor de wisseltruc

Net zoals bij Hooijmaijers was er vanuit Pon ook een commercieel doel om de inkoopambtenaren te 'masseren' om zodoende voor te sorteren bij grote overheidsopdrachten. Hoe de verkopers van de afdeling Fleetsales te werk gingen, schemerde onlangs door in een [artikel](#) van *NRC*, dat inzage had in het strafdossier. Zo bleek uit intern e-mailverkeer dat defensie-ambtenaar Jacques Horsten, inmiddels hoofdverdachte, had laten vallen dat defensie op korte termijn 'een zak geld' zou gaan uitgeven. Een Pon-medewerker mailde vervolgens naar een collega: 'Weet jij of er nog iets te gebeuren staat waarmee we Jacques kunnen plezieren?' Het antwoord was dat er een tripje naar Spanje gepland was zodat 'die zak geld grotendeels bij ons terechtkomt in ruil voor wat glimmend blik...' Zijn collega mailde

daarop terug dat hij Horsten zou uitnodigen voor de Spanje-trip en hem zou ‘masseren voor de wisseltruc ;-))’.

De Pon-schikkingen

Ray Uiterwaal – werkstraf 60 uur

De voormalig directeur Fleetsales was tot 2008 eindverantwoordelijk voor het binnen hengelen van orders bij politie en Defensie. Hij [promoveerde](#) in 2008 tot directeur van het Pon-onderdeel Porsche Nederland. Maar na het interne onderzoek kwam hij op de nominatielijst om te vertrekken: hij kreeg eind 2013 een afscheidsfeest op Pons hoofdkantoor in Leusden en verliet het Pon-concern. Uiterwaal heeft kunnen schikken met justitie, hij heeft een werkstraf van 60 uur geaccepteerd.

Eugène Krabbenborg – werkstraf 30 uur

De opvolger van Uiterwaal als directeur Fleetsales werd in 2008 Eugène Krabbenborg. Hij was directeur Fleetsales ten tijde van de omstreden aanbesteding van de politie – het megacontract ter waarde van 500 miljoen euro. Ook Krabbenborg blijkt vuile handen te hebben gemaakt, zo blijkt uit het schikkingsdocument waarin valt te lezen dat hij een werkstraf van 30 uur heeft geaccepteerd.

Xeno Grimmelt – werkstraf 30 uur

Een andere hoge pief betreft de voormalig groepsdirecteur Wholesale Xeno Grimmelt. Hij [verdween](#) ook van het toneel tijdens de ontslaggolf 2013 – opgewekt door de schikkingsvoorbereidingen. Grimmelt wist te schikken voor 30 uur.

Berend Veenendaal – geldboete van 3000 euro

De voormalige verkoopdirecteur Berend Veenendaal hoeft alleen

een bedrag van 3000 euro af te tikken. Desondanks duikt zijn naam op in het strafdossier en wordt hij half juli opgeroepen voor een getuigenverhoor. Tijdens de regiezitting bleken er aanwijzingen te zijn dat hij meewerkte aan een hoge aanschafkorting (12 duizend euro) op een nieuwe auto van de verdachte politieambtenaar René P.. Veenendaal [ontkende](#) overigens drie jaar geleden tegenover FTM dat hij als commercieel directeur over de schreef is gegaan bij het fêteren van ambtenaren. ‘Het is aantrekkelijk om mensen van grote bedrijven op een cruiseschip te zetten. Of ze uit te nodigen voor de Olympische Spelen. Wie mee wil, mag mee, dat is alleen maar mooi meegenomen. Maar ik heb nooit mensen van de overheid uitgenodigd, omdat je dan problemen krijgt met dingen als omkoping. Vanuit mijn basisprincipes heb ik dat nooit gedaan.’

Abe van den Brink – werkstraf 80 uur

Naast het hogere management hebben ook verschillende verkopers een schikking getroffen. Van den Brink was een van de key accountmanagers op de afdeling Fleetsales. Hij was onder meer betrokken bij het account Rijksoverheid. Zo weidde hij in 2009 uit over het Pon-contract om Audi A6's te leveren aan ministers en hoge overheidsfunctionarissen. Een prestigieus account. ‘Bewindslieden zijn vaak bekende mensen die regelmatig in de publiciteit komen. Omdat momenteel zo veel hoge ambtenaren in een Audi rijden, betekent dat voor ons een vergroting van de merkbekendheid,’ aldus Van den Brink in het vakblad [Fleetwise](#). Onlangs [bleek](#) ook dat Pon jarenlang l etterlijk hofleverancier was van leden van het Koninklijk Huis en ook daar kortingen uitdeelde.

Marcel Remij – werkstraf 40 uur

Marcel Remij was, blijkens zijn LinkedIn-pagina, jarenlang verkoper op de afdeling Fleetsales en ten tijde van de omstreden politieaanbesteding was hij 'Tender Specialist Pon Fleetsales'. Hij schikte met Justitie voor een taakstraf van 40 uur.

Peter Kanters – werkstraf 60 uur

Hij was in 2008 een van de key accountmanagers op de afdeling Fleetsales. Daarvoor werkte hij voor Mercedes en had hij als klant het ministerie van Defensie.

Erik van B.

Deze manager op de afdeling Fleetsales weigerde het schikkingsvoorstel. Van B. wordt ervan verdacht dat hij politieambtenaar René P., een van de hoofdverdachten in de strafzaak, heeft omgekocht door het verlenen van een korting, het geven van leenauto's en een horloge van 100 euro. In de dagvaarding van René P. komt naar voren dat hij vertrouwelijke informatie deelde met als doel 'een betere positie te bewerkstelligen voor Pons Automobielhandel B.V. binnen de politieorganisatie'.

[Lees verder Inklappen](#)

Fêteercultuur

Uit eerder onderzoek van Follow the Money bleek ook dat er binnen het Pon-concern een levendige [fêteer-cultuur](#) heerste waarin inkopers konden *boarden* voor cruises op de Middellandse Zee, tripjes naar Wimbledon en de Olympische Spelen. Zodra ze met hun privéauto langsreden, kregen ze bovendien extra korting op het onderhoud ervan. Of een gratis setje winterbanden. Quid pro quo stonden Pon-verkopers vooraan zodra politie of Defensie nieuwe auto's moest bestellen.

Dat lukte behoorlijk goed. In de door de Rijksrecherche onderzochte periode van 2001 tot 2011 was Pon grosso modo hofleverancier van de politie. Zo wist de Volkswagen-importeur in 2006 een grote order binnen te slepen van 6700 voertuigen – een deal van zeker 200 miljoen euro. In 2010 won Pon de hoofdprijs door de exclusieve leverancier te worden van 12 duizend politievoertuigen inclusief alle opbouwwerkzaamheden. Contractwaarde: 500 miljoen euro. Follow the Money berekende begin dit jaar al dat de schikking van Pon – ten bedrage van 12 miljoen – een ‘[koopje](#)’ was.

Niet alleen bij Pon, maar ook bij Renault en Peugeot rolden er schikkingen uit. In totaal acht Pon-medewerkers kregen van justitie een schikkingsvoorstel aangeboden. Zeven medewerkers gingen daarop in. Het voordeel daarvan is dat ze niet hoeven te komen opdraven op openbare strafzittingen waar hun vermeende misdragingen en plein public met naam en toenaam worden opgesomd. Bijkomend voordeel: de kans is klein dat er nadien een naamsvermelding komt in de media, want het [begeleidende](#) persbericht van het Openbaar Ministerie is geanonimiseerd.

Weigeraar

Eén medewerker weigerde het schikkingsvoorstel. Het is Erik van B. die tot 2011 als manager werkte bij Fleetsales. Hij heeft volgens justitie een ongeoorloofde korting, een horloge van 100 euro en talloze voertuigen ter beschikking gesteld aan een politie-inkoper. ‘Mijn cliënt is principieel,’ luidde de toelichting van zijn raadsman Ad Westendorp twee weken geleden tijdens de [regiezitting](#) in de rechtbank Rotterdam. ‘Pon is een enorm bedrijf met een redelijk extreme bedrijfscultuur. De druk om maar te verkopen kwam van boven.’

Alle overige leidinggevenden ontspringen de dans met schikkingen die variëren van werkstraffen van dertig tot tachtig uur

Maar juist alle hogere verantwoordelijken hebben stuk voor stuk geschikt of hun zaak is geseponeerd wegens onvoldoende bewijs. Zo kwam tijdens de regiezitting naar voren dat Pons financieel directeur Paul Zandstra, in 2013 ook vertrokken, zijn handtekening heeft gezet onder een verkoopbon waar politie-inkoper René P. een korting kreeg van maar liefst 12 duizend euro die was overeengekomen met verkoopdirecteur Berend Veenendaal. Uit de dagvaarding van René P. blijkt dat deze omkoopverdenking alleen aan hem blijft kleven; Veenendaal heeft geschikt en de zaak tegen Zandstra is geseponeerd. Alle overige leidinggevenden ontspringen de dans met schikkingen die variëren van werkstraffen van dertig tot tachtig uur. Het hoogste echelon, te weten [voormalig](#) CEO Henk Rottinghuis (Stork, Blokker en RBS-commissaris), komt niet voor op de verdachtenlijst. Zijn opvolger Janus Smalbraak, die sinds 2010 het Pon-concern leidt, treft volgens justitie ook geen blaam. 'De huidige directie – ten aanzien van wie het onderzoek niet heeft opgeleverd dat zij betrokken is geweest bij strafbare feiten – heeft volledig afstand genomen van de verweten gedragingen,' gaf het Openbaar Ministerie in het persbericht aan.

Voorsorteren op schikking

Het afstand nemen van de gedragingen is geregisseerd door Smalbraak. Dagblad *NRC* wist, op basis van het strafdossier, de totstandkoming van de schikking te [reconstrueren](#). Zo blijkt Pon direct bij aanvang van het strafrechtelijke onderzoek al te hebben voorgesorteerd op een schikking. De werkwijze: ze huurden topadvocaat Hendrik Jan Biemond van Allen & Overy in.

Biemond, oud-openbaar aanklager in de Ahold-fraudezaak, mocht als een soort 'dealmaker' een schikking voorbereiden. Zo werden advocatenkantoor Clifford Chance en de fraude-afdeling van KPMG ingeschakeld voor een intern onderzoek, en werden vervolgens 'hete' namen als Uiterwaal, Grimmelt en Krabbenborg op een zijspoor gezet. Het vertrek van de verdachte medewerkers ging daarbij gepaard met een stevige vaststellingsovereenkomst waarin staat dat ze niks over hun vertrek naar buiten mogen brengen. Verder kwam er een steviger complianceprogramma binnen de Pon-organisatie. En zodra alles was afgevinkt, bracht Biemond, zo schrijft *NRC*, op 12 december 2013 een schikkingsvoorstel te berde van totaal 750 duizend euro. De opzet slaagde, hoewel het schikkingsbedrag uiteindelijk hoger is geworden (12 miljoen). Maar Pon ontloopt in ieder geval strafvervolging en kan daardoor gewoon weer nieuwe politie-orders binnenslepen, zoals de nieuwe [politiehondenwagens](#). En de medewerkers die hebben geschikt, zullen bij hun nieuwe baas een of twee weken vrij moeten nemen voor het uitvoeren van hun taakstraf.

De bevindingen in het artikel zijn zowel telefonisch als per email voorgelegd aan Pon-woordvoerder Jacques Geijzen. Daarop is per email niet binnen de gestelde termijn gereageerd.

Over de auteur

Dennis Mijnheer

Gevolgd door 104 leden

Ontspoorde Bedrijfskundige die alles wil weten van mannen en vrouwen met witteboorden. Tags: fraude, witwassen, omkoping

Lees meer

Volg deze auteur

Dit artikel zit in het dossier

Corruptie bij politie en defensie

Gevolgd door 210 leden

De ontrafeling van een corruptieschandaal bij politie en defensie begon in 2011 met een anonieme brief aan de toenmalig minis...

Lees meer

Volg dossier

